

door Mary Pos

Dakloze vrouwen.

Rue Beaubourg bezit niet dat stralende licht, waaraan het centrum van Parijs zo rijk is, al ligt deze straat ook in het hartje van de stad en niet in een van de donkere buurten. Vooral nu in deze sombere dagen een dikke mist zwaar over de zwarte huizen hangt of de regen gestadig neerstroomt, en in de Rue Beaubourg de straat opengebroken ligt, gaat men er niet, zoals in de straten met de weeldewinkels, badend in het licht, voor zijn genoeg wandelen. En toch is deze ongezellige Rue Beaubourg voor vele eenzame wezens een zeer begeerde plek, want juist daar waar de straat het donkerste is, bevindt zich, haast verscholen achter een ontzaglijke opslagplaats van bouwmaterialen en machines, in een schutting volgeplakt met schreeuwende reclameplaten, een kleine poort en boven die poort staat: „Armée du Salut“, Leger des Heils. En deze poort geeft toegang tot een veilige binnenplaats en tot een grijs houten gebouw, gezet op de plek, waar uit de geweldige steenmassa, die de woningen van mensen bevat, een grote hoek is weggebroken.

De klok heeft tien uur geslagen en de straat ligt verlaten in de regen, die druipt langs de helbeplakte schutting. In de twee zalen boven elkaar van het „Tehuis voor dakloze vrouwen“ zijn bijna alle bedden reeds bezet. De meeste vrouwen slapen al, maar een paar zijn nog bezig zich te ontkleden. Sommigen van hen hebben schaars betaalde baantjes, anderen zijn werkzoekende en een deel van hen zwerft het leven door, maar zij allen kunnen hier voor een paar francs onderdak en soep en brood vinden.

Zacht gaat een oud vrouwtje me voor tussen de lange rijen bedden, de bovenzaal ligt al geheel in het duister en als er een paar omhoog rijzen en een gesprek willen beginnen, wijst de grijze begeleidster hen op de

slapende sloofsters rondom en zacht gaan we de trap weer af.

Hangt er in de slaapzalen nu stilte, alleen verbroken door een licht gesnurk, een zucht, een paar gefluisterde woorden, in de keuken van het houten gebouw heerst grote bedrijvigheid en helder valt het licht door de ramen over de natte binnenplaats.

In reusachtige koperen pannen borrelt de soep en lange broden worden in stukken gesneden.

Voor de poort staat een kleine auto met aanhangsel. Dat aanhangkarretje is voor de soep en het brood, de kleine pannetjes en de lepels.

Een kordate chauffeuse.

Als de enorme ketel vol is en warm toege-dekt, als de manden gevuld zijn met het verse, smakelijke brood, zet de oudste der beide heilsoldaten, een kordate vrouw met wit haar en een moederlijk gezicht, zich achter het stuur en voort gaat het over de glimmende straten de donkere nacht van Parijs in. Het eerst gaat de tocht naar de Hallen, de plaats waar 's nachts het voedsel voor de wereldstad wordt aangevoerd, de Hallen, die zó groot zijn, dat brede straten er dwars door heen lopen. Afgedekt zijn die straten en men is er beschut voor de regen, maar de wind trekt er doorheen en de kou kruipt er langs de stenen. En hier liggen ze nu, aan beide zijden van de weg, mensen zonder thuis, zonder geld, zonder hoop, ze liggen er op stro en op zakken, op planken of zo maar op de straatstenen.

De Soupe-populaire.

De auto stopt! „Soupe! soupe! soupe!“ klinkt de roep door de Hallen. In de vormloze hopen komt beweging. Stijf en moeilijk stuntelen mensen omhoog, stropelen nog slaapdronken naar de soepauto. „Soupe, soupe, soupe!“ Van alle kanten naderen ze en daar staan ze nu in een brede kring in afwachting van de dampende portie soep en het knappende stuk brood, dat hen zal worden aangereikt.

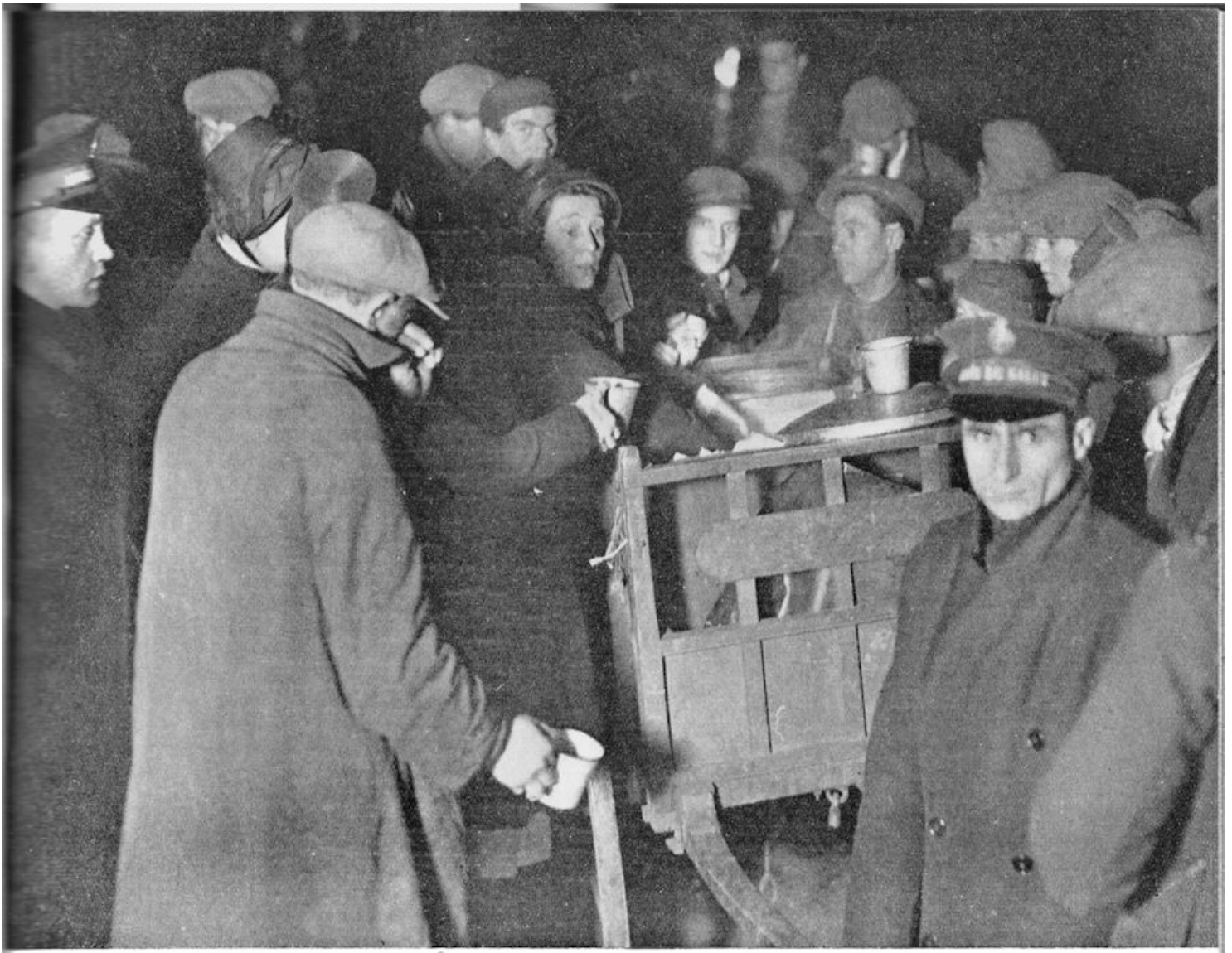
Er zijn er die zó vast slapen door drank of uitputting, dat ze als blokken hout blijven liggen. We gaan naar ze toe en schudden ze aan hun arm, maar soms is er geen beweging in te krijgen. Om de soepauto is het stil, ze zijn te slaperig en te versuft om veel te zeggen, alleen hoesten ze allemaal. Pikzwarte vodden worden te voorschijn gehaald en als zakdoek gebruikt, en daarna strekken begerige handen zich uit naar de soep, die driemaal per week 's nachts verstrekt wordt. Er is niemand die niet bedankt en de meesten lichten de pet even op. Oude, zielige vrouwen, wier grijze haar om hun verkleumde gezichten piekt, begroeten de heilsoldaten als oude bekenden en met een glimlach om hun ingevallen monden, lepelen ze de soep. Een man met een witte puntbaard, die netjes in de kleren steekt, vertelt mij op zachte toon, hoe hij nooit had gedacht nog eens de „soupe populaire“ te moeten aannemen. Opeens schieten z'n ogen vol tranen, die rollen langs z'n baardig gezicht. Hij haalt een klein tuiltje verlepte viooltjes uit z'n tas en geeft die aan de ene heilsoldate, in ruil voor de soep. Er is ook een jongen van ze-

ventien jaar, die schoorvoetend zijn portie komt aannemen en tussen de zwervers in lompen valt een jonge man in een keurige jas zó op, dat we een gesprek met hem beginnen. Hij was kellner, de zaak werd gesloten, hij kwam op straat te staan, liep nu al maanden zonder werk, zonder steun, zonder thuis... Nu lag hij hier temidden van de schooiers in lompen, van de door ellende en lust tot wrakken en dronkelappen geworden mensen. Als er geen verandering kwam, ook zijn toekomst...

Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap.

Voort gaat het weer naar een Métro-ingang (de ingang van de ondergrondse tram) in het brandpunt van het mondaine Montmartre. Aan alle kanten flonkeren de lichtreclame's, uit de grote café's stroomt het licht naar buiten, vrouwen in avondkleed en heren in rok en hoge hoed verdwijnen in een mondaine gelegenheid vlak bij, en toch is al deze gloed en dit geschitter maar schijnvertoon, want voor de vreemdelingen is Parijs op dit ogenblik duurder dan ooit en daarom komen èn door de crisis èn door de lage pondenkoers èn door de concurrentie van het voor toeristen oneindig goedkopere Duitsland en Italië, op dit ogenblik zo goed als geen vreemdelingen naar Parijs. En in Parijs is alleen dolle uitgelatenheid, kwasi-levensvreugde, hoffelijkheid en beleefdheid te vinden als er geld te verdienen valt... Daarenboven is men in het democratische, „verlichte“ Frankrijk, dat trots boven z'n briefpapier zet: „Liberté, Egalité, Fraternité“ (Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap), zó

achterlijk ten aanzien van sociale hulp, van pensioenregeling, van gereguleerde steun, om maar niet eens te spreken over ontelbare andere aangelegenheden op politiek en maatschappelijk gebied, als de meeste Hollanders het zich in hun voortreffelijk geordende en geregeerde land niet kunnen voorstellen.

Een vrouwtje van zeventig komt de Métro-trappen opgestunteld, leunend op een man in lompen van een vijftig jaar misschien. Ze lopen beiden gebogen, want de regen striemt hun in het gezicht. Ze letten helemaal niet op de soepauto en eerst als de ene heilsoldate ze achterna gaat, komen ze met zulke blijde, verraste gezichten terug, dat het je tot in het diepst van je hart ontroert.

Er komen ook twee jongens, misschien van achttien. Werkloos zijn ze en inplaats van te eten hebben ze hun laatste franc uitgegeven om hun haar te laten knippen. Want als ze er niet netjes uit blijven zien, dan krijgen ze nooit, nooit meer werk. Herhaalde malen heb ik datzelfde gehoord. Liever honger en

een net gezicht, dan een gevulde maag en het uiterlijk van een schooier. Maar hoevelen van hen helpt dat netgeschoren gezicht aan werk? „Let u er ook op, dat die kleine wat krijgt,” zegt de ene jongen zacht tegen de heilsoldate, terwijl hij wijst op z'n makker. „Die kleine” is een dwerg, hij heeft een volwassen hoofd met mooie donkere ogen op een misvormd lichaam.

Na de soep gaan ze samen, blootshoofds, blauw katoenen broeken en donkere jasjes, de regennacht weer in....

Nabij de Notre-Dame.

Leeg is de ketel en terug gaat het naar Rue Beaubourg om hem te vullen.

Twee uur slaat het als we op een der meest historische plekken van Parijs, vlak in de nabijheid van het oer-oude, Grieks-Katholieke kerkje „St. Julien le Pauvre” aankomen. Nu de meeste café's sluiten en vele lichtreclame's donker zijn geworden, dooft de rode gloed die hangt tegen de zware regenluchten boven het inslapende Parijs,

langzaam uit... Maar voor velen is geen bed gespreid, sommigen van hen drinken zich zat om in een roes hun ellendig bestaan te vergeten en vallen neer onder een der Seine-bruggen, anderen lopen hongerend en nuchter in de nacht door Parijs.

Vol majesteitelijke rust doemt vlak voor ons de Notre-Dame omhoog, stil vloeit de Seine tussen de hoge kade-muren, verlaten liggen de straten om ons heen, geen sterveling is er te zien, maar als wij stoppen, dan is het of ze uit de grond oprijzen, zo komen van alle kanten de gestalten op ons af.

Men ziet tussen de dronkaards en wrakken, mensen, die men haast geen soep durft aanbieden. Een oude heer, z'n witte haar keurig in een scheiding, in een sjofele jas van goede snit, steekt stil z'n smalle hand uit naar het ijzeren pannetje en het brok brood, en een eenvoudig vrouwtje, gekleed in een zwarte japon, zonder hoed, zonder mantel, bedankt verlegen en verdwijnt even haastig als ze gekomen is...

En nog steeds naderen er anderen, van onder de Seine-bruggen komen ze suf en stijf omhoog gekrabbeld, uit sloppen en gaten duiken ze op, ze zetten zich op het natte muurtje, waar een ijzeren hek op rust, en tussen hen in zit ook een meisje van misschien twintig jaar, dat letterlijk het verse brood verslindt. Het is een vergadering van wel vijftig eters en er tussen staan vol belangstelling een zestal agenten, die twee aan twee van verschillende kanten nieuwsgierig zijn aan komen wandelen.

Het Licht der wereld.

Als alle soep is uitgedeeld, als niemand meer om een nieuwe portie vraagt, wordt de vergadering opgeheven.

Ze gaan weer terug naar de Seine-bruggen, ze verdwijnen in de sloppen. De wind is koud en het begint weer te regenen. De heilsoldaten tuffen weg, nadat ze eerst voor de jonge Zweedse, die om haar belangstelling voor maatschappelijk werk de tocht eveneens heeft meegemaakt, en mij, vol goede zorg een taxi hebben aangeroepen. Maar wij sturen de taxi weg en volgen een vrouw in lompen. Snel en gebogen gaat ze voor ons uit om tenslotte in een stinkend slop een plaats achter een hoop stenen te zoeken. Natuurlijk krijgt ze het geld om deze nacht in elk geval logies te zoeken, maar of ze het gedaan heeft weten we niet... De nacht is bijna voorbij en nieuwe nachten zullen volgen, altijd maar weer nieuwe nachten, tot die ene nacht komt, dat ze niet meer van achter haar steenhoop zal opstaan. En dan, wat dan? Zal dan voor haar de Nieuwe Dag stralend schoon aanbreken, of zal ze verdrinken in de Eeuwige Nacht?

Wie van hen weet van het Licht der wereld en kent de Liefde van den Heiland? Dat is de ontzaglijke verdienste van het Leger des Heils, dat men den mensen niet alleen voedsel en onderdak geeft, maar hen ook bekend maakt met een onvervreemdbaar geluk en een eeuwige zaligheid.

En wij, wat doen wij voor de wrakken der maatschappij?

portretje

Zij heeft brutale pony, en brutale ogen, en een brutale stem. Zij draagt een rode muts op één oor, en de dunne mantel met het goedkope bontje is armzalig van mislukte elegance. Zij staat de ganse lange dag te strijken in de lauwe broei-hitte van een wasserij. 's Avonds, in de tram naar huis, heeft zij stekende voeten en een grauw-vermoeid gezicht, en de nette passagiers schuiven angstvallig uit haar nabijheid. Zij ziet het, en wreekt zich met brutale luidruchtigheid. Zij wreekt zich altijd. Op het kleine, benauwde kamertje thuis met een nijdig gebaar, waarmee zij haar weeggeld neersmijt; met de driftige scheldpartijen om

een kleinigheid. Op de tirannieke, grauwe fabriek wreekt zij zich met de helblauwe kunstzijden sleepjurk, waarmee zij 's Zaterdagavond langs de regenstraten flaneert. Alles is onecht aan haar, van de opzichtige prullige slangenleerschoenen tot de brutale schaterlach, waarmee ze de slenterende jongens achter zich aanlokt.

Maar soms ontglipt haar opeens de tartende bravoure: als ze in de tram onverhoeds in de grote wijze ogen van een rond babygezichtje kijkt. Dan kan haar felle blik plotseling zacht worden, en glimlacht zij overrompeld. En haar grove luidruchtigheid daar vlak overheen verbergt een brandende hunkering.

RIE VAN R.

DE *generale* REPETITIE

Het koor stelde zich op: wat geroes, enig gesmoord gegichel, — zolang de geduchte dirigent nog niet onder hen was, durfden ze nog best een grapje wagen.

Gerust over 't succes waren ze echter geen van allen: de laatste repetitie, die tot ver over 't middernachtelijk uur geduurd had, lag nog te vers in hun geheugen. 't Leek toen werkelijk wel, of ze letterlijk alles verkeerd deden: iedere inzet moest overgedaan, — geen enkel diminuendo werd als in de aether opgelost, — en de zware stem van den dirigent donderde over koor en orkest: „Afsnijden doen jullie, — afvloeien moet 't.”

Telkenmale werd afgetikt, — hele gedeelten tot twee, drie keer overgedaan. 't Opstaan en weer gaan zitten ging niet voldoende geruisloos: op alles lette hij, — daar schuifelde er een, — en wát moest je je neus ook nu net snuiten...

Het geïrriteerd zijn van den dirigent werkte agitator op de uitvoerenden.

„Stilte! O pardon Juffrouw, — heeft u nog wat op uw hart, — we zullen wachten tot u uitgepraat bent!”

De nervositeit werkte bij de een op de lachspieren, — bij een ander werden verstolen traantjes weggepinkt!

Maar huilen maakte de grote man eerst recht hels, — dat laffe gegriën konden ze thuis na afloop wel doen, — ze kwamen hier om te tonen, dat ze gestudeerd hadden, en klaar waren voor de einduitvoering, die 't seizoen zou afsluiten.

En wanneer ze hun opgaaf als koor- en orkestlid niet verstonden, dan konden ze thuis blijven in 't vervolg.

Generale repetitie!

Aller zenuwen waren op 't uiterste gespannen, — vanavond zouden ook de geëngageerde solisten hun medewerking verlenen. De solisten!

't Was den dirigent gelukt eerste krachten te

krijgen.

De bas werd zelfs vervuld door den wereldvermaarden Russischen zanger Kolofski.

't Moest een goede vriend van zijn vrouw wezen, mompelde men, — daaraan had de dirigent zijn medewerking te danken.

Daar kwam hij, — hoffelijk liet de dirigent de beide dames solisten voor gaan, — koor en orkest verhief zich als één man, — een vriendelijk applaus verwelkomde de artisten, wat door de dames met een licht neigen beantwoord werd.

De tenor, een nog jonge kracht, die bepaald ontdekt moest worden, kreeg een vuurrode kleur, — de Rus, hooghartig, keek, alsof 't hem niet aanging.

't Koor waagde 't niet elkaar op een en ander opmerkzaam te maken, — als wassen poppen leken ze.

Drie korte tikken, — 't orkest zette in.

Ze hadden blijkbaar reservekrachten bewaard voor deze repetitie, 't verliep alles vlot, — er zat Schwung en gang in allen, — van de dirigent ging bovendien een „Begeisterung” uit, die allen vervoerde, — en hen zelfs boven kennen en kunnen uitbracht.

De solisten waren zeker van hun zaak, — op den tenor na, voor wien te veel afhing van deze uitvoering: hij werd echter kennelijk gespaard door den dirigent.

De solo van den Rus overtrof aller stoutste verwachtingen!

Zó te zingen, — zó'n bewuste contróle te kunnen oefenen op je stem, aan ieder détail onderging men, hoe hier niets aan de willekeur was overgelaten, — 't was absoluut af, — tot in alle finesses.

En zijn: „Wird auch mein sicher Leib erkalten” deed een huiver als van de adem des doods over allen gaan.

De dirigent gaf voor zijn slotstrofe één ondeelbaar moment rust aan, — om de stem van God, die door den Rus vertolkt werd, nog meer effect te doen geven.

„Doch wann du sollst sein ausgespannt,